

Olympiáda v českém jazyce
50. ročník, 2023/2024
Okresní kolo – řešení I. kategorie

1. Řešení:

místo – jmenná část přísudku
kde – příslovecné určení místa
ale – není větný člen
ti – předmět

Bodování:

Za každou správnou odpověď – 1 bod.

Celkem tedy maximálně 4 body.

2. Příklad řešení:

a) Věty / větné ekvivalenty nezdvořilé nebo spíše nezdvořilé: *Přestat! Přestanete! Přestaňte!*
Věty / větné ekvivalenty zdvořilé nebo spíše zdvořilé: *Můžete přestat? Mohli byste přestat? Nemohli byste přestat? Přestali byste? Nepřestali byste? Měli byste přestat. Neměli byste přestat?* **Poznámka:** Uznávejte, i pokud žák vede hranici mezi zdvořilostí a nezdvořilostí mírně odlišně, tj. např. považuje-li *Můžete přestat?* ještě za nezdvořilé.

b) způsobové/modální sloveso (například *moci, mít*), sloveso v podmiňovacím způsobu, záporná podoba slovesa, otázka.

Poznámka: V bodě b) jde o způsoby, které mohou zvyšovat míru zdvořilosti. V konkrétních případech však nemusejí být vždy jen zdvořilé (při určité intonaci). Proto uznávejte například jako správnou odpověď, pokud soutěžící uvedou v bodě b) otázku, ale konkrétní podobu *Můžete přestat?* v bodě a) napíší mezi (spíše) nezdvořilé varianty.

Bodování:

a) Za 4 vhodné věty – 4 body;

za 3 vhodné věty – 3 body;

za 2 vhodné věty – 2 body;

za 1 vhodnou větu – 1 bod.

b) Za uvedení 2 prostředků – 2 body;

za uvedení 1 prostředku – 1 bod.

Celkem tedy maximálně 6 bodů.

3. Příklad řešení:

- a) i) *Nesahej na ostří nože, nebo se řízneš!* (ostří)
ii) *Tamti mladíci vypadají jako ostří hoši, radši se od nich budeme držet dál.* (ostrý)
iii) *Náš tatínek ostří kuchyňské nože dvakrát ročně.* (ostřit)
b) Podstatná jména: *ostrost, ostříž, ostřice, ostrozrak, ostření, ostropestřec, ostrovid*
Slovesa: *zostřit, naostřit, zaostřit, vyostřit, doostřit, zostřovat, naostřovat, zaostřovat, vyostřovat, doostřovat*

Bodování:

a) Za 3 vhodné věty a uvedení slovníkových tvarů – 3 body.

Za 2 vhodné věty a uvedení slovníkových tvarů – 2 body.

Za 1 vhodnou větu a uvedení slovníkového tvaru – 1 bod.

b) Za 6 vhodných slov – 4 body;

za 5 vhodných slov – 3 body;

za 4 vhodná slova – 2 body;

za 3 vhodná slova – 1 bod;

za méně – 0 bodů.

Poznámka: Při hodnocení započítávejte vždy maximálně 3 substantiva a 3 slovesa, tj. nepřidělujte maximální počet bodů například za 6 sloves a žádné podstatné jméno atd.

Celkem tedy maximálně 7 bodů.

4. Příklad řešení:

i) *investice s rizikem*

ii) *příplatek za riziko*

iii) *pojištění rizika/rizik / pojištění proti riziku/rizikům*

Poznámka: Řešení typu *pojištění zahrnující riziko* neuznávejte, jedná se o shodný, nikoli o neshodný přívlastek.

Bodování:

Za každé vhodné slovní spojení – 1 bod.

Celkem maximálně 3 body.

5. Řešení:

a) i) *suší*; ii) *sušší*; iii) *suší*

b) *suchý, sušit*

c) **Příklad řešení:** Jde o druhý stupeň přídavného jména *suchý*, který byl vytvořen příponou -*ší*, před níž došlo ke změkčení *ch* na *š*. / Jedno *š* patří ke kořeni slova, druhé do přípony.

Bodování:

a) Za 3 správná doplnění – 2 body;

za 2 správná doplnění – 1 bod;

za méně – 0 bodů.

b) Za 2 náležitá slova – 1 bod;

za méně – 0 bodů.

c) Za výstižné vysvětlení – 2 body;

při drobných nedostatcích – 1 bod.

Celkem tedy maximálně 5 bodů.

6. Řešení:

a) i)

b) **Příklad řešení:** i) *Malá holčička s copánky nesnáší čokoládovou zmrzlinu.*

ii) *Včera v Austrálii přišlo.*

Bodování:

a) Za správně vybraný graf – 1 bod.

b) i) Za správně utvořenou větu – 2 body. Při jedné syntaktické chybě nebo chybě v pořadí větných členů – 1 bod.

ii) Za správně utvořenou větu – 2 body. Při jedné syntaktické chybě nebo chybě v pořadí větných členů – 1 bod.

Celkem tedy maximálně 5 bodů.

Celkem tedy za celou jazykovou část maximálně 30 bodů.

Slohový úkol

Hodnoťte:

- dodržení tématu a formy, je-li stanovena
- nápaditost a originalitu zpracování
- celkovou výstavbu a členění textu, jeho plynulost a návaznost
- vhodný výběr jazykových prostředků přiměřeně ke stylu textu – posuzujte celkový výběr prostředků lexikálních, tvaroslovných a syntaktických, funkčnost volby spisovných a nespisovných prostředků
- pravopisnou správnost včetně dodržování pravidel interpunkce
- ovládnutí kodifikace ve všech jazykových plánech – v hláskoslovném, morfologickém, lexikálním i syntaktickém plánu

Celkem maximálně 20 bodů.